

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Марин Дончев Добрев
Факултет по изобразително изкуство при ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”
относно

дисертация на тема

Иновации в изразния език на българската живопис след 1990 година

на докторант **Юлиана Трифонова Текова**

дисертация за присъждане на
образователната и научна степен „доктор”

Научен ръководител – проф. д-р Красимира Коева

Дисертационният труд на Юлиана Текова е представен в две части: научна разработка от 187 страници текст и приложение, включващо илюстративен албум от 128 страници. Към него е представен автореферат от 52 страници.

Научно-изследователският труд е композиран, както следва: - увод, три глави, заключение, справка за използваната литература

В **Увод** авторката определя и обосновава времевия обхват на изследването /90-те години на 20в. и десетилетието след 2000г./, формулира обекта, целите и задачите на своя дисертационен труд, методология, историография, понятиен апарат, с което внася яснота за структурирането и логиката на разглежданата проблематика в следващите три раздела на дисертацията.

Първата глава – **Западноевропейската живопис в края на ХХв. и началото на ХХIв.**, започва с кратък анализ на процесите в западноевропейската живопис през този период, в контекста на проблемите около „културната индустрия, масовата култура, глобализацията, комуникационната мрежа” и т.н.; продължава с коментари за възгледите, измеренията и ролята на постмодернизма и неоконцептуализма; минава през полемиките около „смърт” и „завръщане” на живописиста” и завършва с обобщенията около възможностите на новите измерения /т.н. „разширено поле” на живописиста/ след 2000 година. В тази част от научната разработка Юлиана Текова разкрива както натрупани познания по темата, така и изследователските си качества, умението да анализира и извежда спецификата в развитието на съвременните художествени процеси.

Втора глава **Българското изкуство след 1990г.**, посветена на художествени явления в родното ни изкуство през последния четвърт век, логично започва със социално-политическата промяна и изпреварващите я ранни опити за преосмисляне на моделите в художествената организационна

структура, с преодоляване на традиционните възгледи за „формата” и „процеса” и прояви на иновации в изразните средства в края на 80-те и началото на 90-години на ХХ век, чиито изразители са изявиите на „Градът”, „Ръб”, „XXL”, „Диско-95”, последвалите фестивали в Балчик, биеналето в Шумен и т.н. Темата продължава с утвърждаване през 90-те години на новите форми, модернизация на художествения език и провокираните от динамиката на средствата за комуникация нови изразни средства, сложността и противоречията на българския преход, дебатът „пластично-концептуално”, експерименти, формите на публична изява, роля на художествената критика и др. Тези аспекти, стоящи в основата на раздела, Юлиана Текова успява да проследи и коментира в понятната им нееднозначност, многообразие, преодоляване на стереотипите, влияния и обвързаности с предизвикателствата на иновациите.

Трета глава - **Иновации в българската живопис в края на ХХв. и началото на ХХIв.** Започвайки с уговорката какво влага в понятието **иновации**, Юлиана Текова проследява част от онези художествени прояви, в които тези нови нетрадиционни форми се проявяват, развиват и обогатяват. Началото на нейните коментари и анализи е свързано с изложбата „Градът” на едноименната група през 1988 година като своеобразен вододел между две епохи. В този контекст и като негова метафора следва разглеждане развитието на творческата проблематика у художника Божидар Бояджиев. Със сходен подход е изведена темата за абстракцията, за информалната живопис и т.н. , за техните проявления в творчеството на редица художници и място в съвременното българското изкуство. Търсейки измеренията на иновациите през последния четвърт век докторантката подлага на анализ многообразието от въпроси, оформящи тяхната характеристика. Сред тях са коментарите около различията между българската и западната идея за абстракцията; разширяване на възгледа за веществените и духовните измерения на материалите за творчество; мястото и ролята на фотографията, текста и дигиталните възможности; за изложбите и кураторските концепции и т.н.

В тази глава, в основата на която стои значителна като обем проучвателна дейност, авторката успява да защити съжденията си с представяне творческата проблематика на автори, чието изкуство стои в основата на темата за иновациите в българската живопис.

В **Заключение** Юлиана Текова прави кратък обзор на научното изследване, обобщавайки неговите основните измерения.

В **Библиографска справка** са представени 110 източника на български и чужди езици /сборници, монографии, каталози, студии, рецензии и др/. Цитиранията и поясненията в текстовата част на изследването под линия са коректно изведени.

Публикациите на Юлиана Текова по темата са две: „Особености на изобразителния език на живописиста на Герхард Рихтер”, 2013г. /Докторантски сборник на НХА/ и „Социокултурен контекст на иновациите в българската живопис от 90-те години на ХХ в., 2014г. /Докторантски сборник на НХА/.

Съществена част от дисертационния труд на Юлиана Текова е приложеният **албум**. В него, като илюстрация на част от изследването си, докторантката е включила репродукции на произведения от тридесет български художници, които са създадени в периода между 1990 и 2015г.

Авторефератът на докторант Юлиана Текова покрива като резюме вярно съдържанието и същинската проблематика на текстовете в дисертационния труд. Основните позиции на приноса от изследването са лаконично формулирани.

Становище:

Предлагам на научното жури да присъди на Юлиана Трифонова Текова образователната и научната степен „доктор“.

27 март 2017г

проф. д-р Марин Добрев